

สลาวย้อมเมืองลำพูน

หนึ่งเดียวในโลก

งานประเพณีสลาวย้อม จังหวัด

ลำพูน เกิดขึ้นจากความร่วมมือของจังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน สภาวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน เทศบาลเมืองลำพูน วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร โดยการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นการรื้อฟื้นเอกลักษณ์ความเป็นวิถีไทย ให้มีความสำคัญกับกิจกรรมที่มีเสน่ห์ด้านวัฒนธรรมและประเพณีที่มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวของพื้นที่ดั้งเดิมของไทย งานสลาวย้อมเป็นประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์แห่งเดียวในโลก โดยมีรากฐานมาจากชาวยองหรือกลุ่มชาติพันธุ์ลื้อจากแคว้นสิบสองปันนา ก่อนที่จะอพยพมาอยู่ที่เมืองของในหม่า และอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดลำพูนเมื่อประมาณ 200 กว่าปีแล้ว

สลาวย้อม จัดขึ้นที่จังหวัดลำพูน ในช่วงที่มีงานการถวายสลากภัต ซึ่งเป็นการทำบุญประจำปีก่อนออกพรรษา คนล้านนามักจะจัดงานสลากภัตกันหลายหมู่บ้านและหลายวัดที่มีความพร้อม ที่จังหวัดลำพูนจะเริ่มที่วัดพระธาตุหริภุญชัย ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 วัดต่าง ๆ ก็จะจัดแต่อยู่ที่ความพร้อมของแต่ละวัด ไม่จำเป็นต้องจัดทุกปี ส่วนผู้ที่ทำนสลา

นายทนล ภาคพรต รองผู้ว่าการตลาดในประเทศ ททท.

ก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมว่าจะทานอย่างไร ถ้าเป็นสลากธรรมดาที่เป็นสลากที่ง่าย ๆ เหมือนสังฆทานทั่วไป สมัยก่อนเรียกกล้วยซั่มเรียกตามลักษณะของกล้วยที่อ้วนกลม ๆ ที่सानจากไม้ไผ่ สลากโชคคือสลากที่มีของมีค่า มียอดปิ้งจิ้มมาก อาจตกแต่งอย่างสวยงาม ใครจะถวายทานก็ได้ จะทำกี่ครั้งก็ได้ ไม่กำหนดว่าเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงที่จะเป็นเจ้าภาพ หรืออาจจะเป็นคณะศรัทธารวมกันหรือกลุ่มต่าง ๆ มาร่วมกันเป็นเจ้าภาพ การทานสลากก็แล้วแต่เจตนาว่าจะทานให้ใคร ซึ่งจะมีการทานให้คนตาย ทานเพื่อตัวเองเอาไว้ใช้ภายหลัง ซึ่งสลากทั้งสองประเภทนี้ สามารถทำได้แล้วแต่เจตนาของเจ้าภาพ

สลาวย้อมเป็นสลากหนึ่งที่นำมถวายทานในกิจกรรมงานสลากภัต ในสมัยก่อนได้

วางจุดหมายไว้ชัดเจน ให้ไว้สำหรับผู้หญิงเป็นเจ้าภาพได้เท่านั้น เป็นการถวายทานเพื่อเป็นพุทธบูชาของผู้หญิงสาว บางพื้นที่เฉพาะเจาะจงว่าต้องเป็นผู้หญิงสาวที่มีอายุ 20 ปีเท่านั้น ขณะที่บางพื้นที่ไม่จำเป็น ขอให้เป็นผู้หญิงอายุ 20 ปี อาจจะมีมากกว่าหรือน้อยกว่า 2-3 ปีก็ได้ แต่สิ่งที่เชื่อเหมือนกันคือ ต้องเป็นผู้หญิงสาวที่ยังไม่แต่งงาน และเชื่อกันว่าการถวายสลากย้อมของผู้หญิงสาวได้รับอานิสงส์บุญสูงยิ่งเทียบเท่าการบวชของผู้ชาย ฤๅไชยบายที่สำคัญคือ จะจัดทำได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น เพราะความยิ่งใหญ่ก็คือสลากต้องสวยงาม อลังการ ใช้จุดปัจจัยในการเตรียมงานนานมาก ใครจะทำได้ต้องมี ความมานะอย่างสูงส่ง ส่วนของที่ใส่เข้าไปในสลาวย้อมก็คือ เครื่องใช้ส่วนตัวของผู้หญิงทั้งหมด เช่น แว่นหรือกระจก แป้งทาหน้า เครื่องสำอาง สร้อยแหวนเงินทอง ใส่ไปในสลาวย้อมทั้งหมด สิ่งของเหล่านี้เมื่อพระรับทานไปแล้ว เจ้าของก็จะขอบูชาคืน ส่วนอีกประเภทหนึ่งก็คือ การทำบุญบำรุงพระพุทธศาสนา คือเครื่องใช้ของสงฆ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คำว่าสลาวย้อม คือการเรียกชื่อตามสิ่งของก็คือสลากของผู้หญิง ซึ่งจะต้องตกแต่งสีสันให้สวยงาม คือย้อมสีตามเรียวย้อมไม่อย่างสวยงามหลากหลายสี ของใช้ที่นำมาแขวนจะต้องตกแต่งประดับสวยงาม ย้อมสีเพื่อให้เหมาะสมกับการทานบุญอันยิ่งใหญ่ของผู้หญิงที่จะทำได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ฤๅไชยบายก็คือ เปรียบเหมือนกับการบวชของผู้ชาย ที่ทำได้เพียงครั้งเดียว เพราะการทานสลากย้อมจะต้องบอกบุญกับญาติมิตร มีการเตรียมงานอย่างใหญ่หลวง เชิญชวนคนมาทำบุญรับ

อามิตถ์ด้วย สลากย้อมได้นำคติความเชื่อที่มีมา
 เป็นต้นแบบ เชื่อว่าได้ทำบุญครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดใน
 ชีวิต เพื่อเอาไว้ส่งเสริมบารมีโมฆชาติภพทุกๆ มุ่ง
 เข้าสู่ปรินิพพานเป็นที่ตั้งลักษณะพิเศษของ
 สลากย้อมคือ จะต้องนำประวัติของผู้หญิงที่
 เป็นเจ้าภาพ นวแต่งตั้งเป็นโคลงกลอนหรือหรือ
 ภาษาทงถัทภมาเป็นคำอ้อ เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึง
 ปัจจุบัน เพื่อให้คนที่มาเที่ยวหรือมาร่วมงานได้
 รับรู้ถึงประวัติของผู้ทานสลากย้อม เปรียบ
 เสมือนการเรียกขวัญหรืออัญเชิญขวัญ คล้ายช่วง
 เวลาการบวชภาคตามประเพณีล้านนา การที่
 นำประวัติมาเส้าเป็นทำนองเทศน์ล้านนา เพื่อให้
 รู้ว่ากำลังทำความดี สละทุกอย่างเข้าร่วมพระ
 พุทธศาสนา สลากย้อมต้องมีการแห่ มีขบวน
 แห่ของแต่ละสลากและมีการแสดง การละเล่น
 ระหว่างการแห่ซึ่งเป็นที่นิยมกันมาก การแห่
 หมายถึงการบอกบุญ บอกคิดฟ้า บอกเทวดา
 บอกสังคม บอกทุกอย่างแสดงถึงการทำความ
 ดีครั้งนี้ ยิ่งใหญ่มาก ผู้คนที่พบเห็นจะสรรเสริญ
 ร่วมอนุโมทนา ได้บุญกุศลร่วมกันต้นสลากย้อม
 จะมี 3 ขนาดคือ แบบแรก แบบต้นใหญ่ จะมี
 วิสตดูปกรณครบทุกอย่าง ตามกระบวนการของ
 สลากย้อมแบบโบราณ มีความสูง 8 เมตร กว้าง
 2-4 เมตร แบบที่สอง แบบต้นใหญ่ แต่ไม่ตาม
 ารถเคลื่อนย้ายได้ ความสูง 12 เมตร กว้าง 4
 เมตร แบบที่สาม แบบต้นเล็ก มีความสูง 4
 เมตร กว้าง 1 เมตร สามารถเข้าร่วมในขบวน
 แห่ได้

ขอขอบคุณข้อมูลนำเสนองจาก การ
 ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลำปาง
 โทร.054-222-214 หรือ taupampang.or.th

หน้าวัดพระธาตุหริภุญชัย

สลากย้อมที่มีขนาด 12 เมตร